

Hirdetési feltételek:
Egyes évre . . . 6 ft. —
Fél évre . . . 3 ft. —
Havonta . . . 1 ft. 50 kr.
Kisérletet lehet, csupán a kiadó hivatalban B.-Gyarmaton.
A lap seletési részére a nyitásra vonatkozó minden külföldiek a szerkesztőbe küldendők.

NÓGRÁDI LAPOK

Hirdetési díja:
Öt hasznos péntek . . . 4 kr
Bármely minden hétfőnapon . . . 20 kr
Nyitni és garmond sora . . . 30 kr
Hirdetéseket felvenni a kiadó. Nagyobb és többesre hirdetések jutányosan csökkenthetők.
Külföldi pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhoz küldendők.

politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

Válasz Bodnár István úr levelére.

Előre bocsátva azt, hogy én a jó elemi iskolák létrehozását bárbol is, de különösen hazánkban, — ha alkotmányunkra, nemzetiességünkre és a népre tekintünk, a különböző érdekek tekintetbe vételével — mindig első és legfontosabb teendőnk közé soroltam; mert ha a nép helyzetéhez mért nevelésben továbbá sem részesül, — a hírlapi rövid cikkek keretéhez mérten szólva — nem lesz biztos alapja hazánknak.

Hogy tehát B.-Gyarmaton a tanköteles gyermekek számára a törvény értelmében elegendő helyiség legyen, egy tanteremre 80-at számítva, legalább is 12 tanteremre van szükség. Ennek előállítására fordítottam minden figyelmemet, a végre sikerült is; mert a város által adott egy épület az ág. evangélikusok és az izraeliták összes tantermeik és a rom. katolikusok iskolája elégséges helyiséget szolgáltatott volna, miután ezek átalakítására a vall. és közoktatásiügyi miniszter úr 5985 ft. 66 kr. készpénzből kiadást engedélyezett. Azonban amikorra ennek végrehajtását eszközölni akartam, úgy az evangélikusok, mint az izraeliták minden ok nélkül visszautasították, így a b.-gyarmati elemi iskolák ügye ismét több évre visszacsúszott, míg e bajon a vallás és közoktatásiügyi miniszterium a most már létező Állami népiskola felállítására által nem segített.

Ha most uraságod terve szerint a létesített Állami elemi iskolaépület polgári iskolának adatik át, miután a város az iskolának felajánlott épületét eladta, az evangélikusok iskolája pedig a fennebb jelzett terv szerint meg nem nagyobbíthatatik, a tankötelesek befogadására kellő helyiségekben még nagyobb hiányt szenvednénk, mint eddig.

Kérdem most már tisztelt barátomat, azon elvekkkel és elhatározással melyekkel én bírok, magát helyzetembe téve, közoktatásunk a ki-tennő-e továbbra is az elemi oktatást a követlennek? Hiszem, hogy nemmel felelne.

Egyébiránt a polgári iskolát a város állítja fel, annak kivételére teljes hatalommal felruházott bizottság egyik érdemes tagja tisztelt barátom is. Méltóztatassék törvényt ott részletezve a biztos alapra fektetve előadni és keresztülvinni úgy, hogy az 1100 — 1200 közt választkozó tanköteles tanoncok számára a jó elemi oktatás biztosítva és életbe léptetve legyen, akkor én az Állami elemi iskola-épületek a polgári iskola céljára leendő fordítását minden

tehetséggel elősegítem, mert mind a kettőt a törvény rendeli a mind a kettőre égető szüksége van B.-Gyarmatnak a vidékének.

Végre még megjegyzem, ha jelenleg az Állami iskola meg nem telt is, oka a késő megnyitásban rejlik, de azért ma is nagy hasznára válik a közönségnek, s elvárom a város előjárásától, hogy a törvényen alapuló jogával élve, a még iskolába nem járó tanoncokkal annak terméit beöltöndi, mert a b.-gyarmati iskolák összes terméi még most is alig elegendők a létező tankötelesek befogadására.

Fráter Pál.

A megyei közmunka kérdéséhez.

Nógrádmegye bizottmányának máj. hó 10-én tartott közgyűlésén a kivált az azt megelőzőt állandó választmányi ülésekben a közügyi közmunka kérdésének az eddiginél szélesebb és okosabb felbontására felelt kivanakosságot mondatván ki, — mint olvasóink gyűléseiről hozott tudósításunkból emlékezni fognak, — a czélból járásonként bizottságok is küldettek ki, melyeknek munkálata alapján, a járási bizottságoknak majdan a központon tartandó tanácskozmányán egy, az egész megye területére kiható tervet fog javallatba hozatni.

Mint örömmel értesülünk a nógrádi járási bizottság a kiküldetésben már el is járt a f. hó 10-én Keszen tartott értekezletén, melyen a kiküldött Huszár István, Prónay István, és Illés Ödön bizottmányi tagok kivül a járás egyes csoportjainak képviselői is a járási szolgabíró Seitzovszky János is jelen volt, ugyanakkor Huszár István úrnak javallata folytán a következő megállapodások juttak: és pedig

a. *Közvetlen Hatóság.* 1. Minden járásban egy elnök, szolgabíró, s öt bizottmányi tagból álló járási és ezen hat bizottságból az alapsan elnöksége alatt egy központi bizottság alakítottatik, mely számadás és felelősség terhe alatt a közgyűlésben megállapított tervek és módosítások szerint rendelkezik a közmunka erővel. 2. Az eddig alkalmazott utbiztosok mellőzése mellett minden járásban 500 — 1000 forint évi fizetés és 200 ft. uti átalány mellett egy szakértő technikus mérnök alkalmaztatottatik, kivül a járási bizottmány rendelkezik a kit az alapsan jóváhagyása mellett szerződött a bocsátja el. 3. A járási bizottság által meghatározott időben és utasítás szerint a községi bírák 6 — 25 fős terjedelmű bíróság terhe alatt, a választást bevéve a közmunka erőit ki-
rendelhet tartoznak, míg a közmunkának törzserő kivételével a községi előjárás egyetemesleg felold. 11. *A közmunka teljesítési módja.* 1. A vicinális közmunka — beleértve a községi is, minden személy és javonod után a megyeivel egyenlő, a választást illetőleg egy gyalog pap után 40 kr.

egy lga vonó után pedig 2 ft. 40 kr. után el-
lapittatik meg, s mindekor május hó 1-ig
teljesen kifizetendő. 2. Vicinális közmunka
összeírását a járási szolgabíró a megyével
egyidejűleg teljesíti s azt két példányban
állítja ki. 3. Az összeírások minden község-
ben a megválasztott ajánlatok bejelenítése
végéig a község bírájánál 8 napra letét-
nek, mely idő alatt az illetők nyilatkozni
tartoznak. 4. A járhatatlan rossz helyek és
közégi utak kiigazításához szükségesek
szükséges és gyalog napján, a járási bizottság
által a községek meghatalmazásával — minden
közégre külön, a szükséges képest
meghatározandó; ily célra azonban a
vicinális közmunka erőinek rendkívüli o-
statok kivételével csak egy negyed
része használható fel, három negyed részben
minden esetben a megyei közgyűlés által
meghatározandó vicinális vonalakon lévő
leszorgatandó. 6. A munkaerőt egyik járás-
ból a másikba a közgyűlés határozata nélkül
nem lehet átvinni.

6. A mérnöki fizetés és építkezéshez szükséges költségek fedezése czéljából a vicinális közmunkának a negyed részét minden község arányosan a megye által meghatározott árban megválasztott kötelek, — felől
többet azonban megválasztani nem lehet — a
felső minden esetben természetben lesz ledol-
gozandó, azon cseire pedig, ha egy negyed
résznek kevesebb, vagy felől többre rug-
oznak a megválasztott ajánlatok, a felmentés
vagy leállítás arányát a körülmények,
szükség és közérdekekből képest, a csoport
aránya szerint a járási bizottság a szol-
gabíróval egyetértéssel alapítja meg. 7. A
munkaerő leszorgatása mindenkor a mérnök
által a helyi viszonyok tekintetbe vételével
mellett kifizetendő munkaköltségek alapján a
lakosok munkájában lesz teljesítendő.

A III-ik pontot a vicinális von-
alak megállapítása képezte, melyet
terjedelmével fogva ez uttal nem
különlünk, a fennebbiek pedig a mun-
kálathoz egyszerűsítés és egyöntetűsége
tekintetéből ajánlatuk a többi járási
bizottságok figyelmébe.

Nyílt levél

Bodnár István urhoz.

E lapok 45-ik számában nyílt-levelet
nőz tekintetesség Fráter Pál tanfolyag-
urhoz, a közbe a feladott polgári iskola ér-
dekében. Én azonban ohaatom a kíváncs
néprevelési ügyünk felvételét; de nem
szándékoztam leírni a tekintetesség
nyíltlevelében a kérdések ügyét, mint fali
acomplí látja, pedig ez még messze, igen
messze távolban van. Felborsa a többi közt,
hogy a lapok hasábjain felhívást intézett
Weisz Salamon urhoz, az izraelita bi-
község előjárójához, hogy nagy befolyás-
nal bírorsággal bíró reá, iskoláépületüknek
az állam részére leendő átengedése. A
megnevezett előjáró — folytatja tovább —
köszönlővel az épület és telek megvételé-
nére, s miután annak közérdekekből mind-
ketten meggyőződtek, tanácskozára hívta
Weisz a döntő befolyású tagokat, s az
után érdekre adá, hogy az épület ham-
malatának átengedése akadályra nem fog
találni, sőt a község kézzel az teljesen
helyrehozhat. Alább a magyarországi, s
a magyar nemzetiség érdekében fekvéséről
fogva a seidő s immet csak a zsidó ieko-

lát látja felekezetiállami állami iskolává
alakíthatóknak.

Midőn én e nyílt levelet olvastam, elő-
ször is Saphier bíró hasábjai jelöltam be.
Egy valaki kérdésem tőle, mi a központi
izraelita a zsidó közt; „haratom — én
felelet — ha midőni valakit kárunk, akkor
ismertem, ha megkaptuk, akkor seidő.”
De térjünk a dolog valójára. Az izraelita
el. iskola, épülete s telek részben a bi-
község, részben a temetkezési-egylet tulaj-
dona, s így csak az ezek közgyűlési hatá-
rozhatnak illetékesen a kérdésben, pedig
közgyűlés — a községi s a temetkezési
egylet — közgyűlés egybeírva nem volt,
miután az értelet egybeírva, a községi
szolgabíró által, a tárgyi községnek mellé-
sével történt. A meghívásra megjelent egy-
ben s mindösszesen 19, sőtval tisztelet-
tagja az ur. községnek, kiket nem tudom
kinek közössége avancírozott „döntő
befolyás” tagokká. A döntő befolyás a
közgyűlésben Weisz Salamon községi
elnök elhárta ugyan a szónagot forgó tár-
gyat, de indítványa elvetett. Loka ömög
véleménye ellenében, mely szerint a község
seidő csak az illetékes hatóság felhívására
felelt. De közbüben is hogy hogyan van
a község az iskola helyrehozására szük-
séges szegyet, arra felelt: „nem.” A községi
tagok fognak-e a czélból áldozatot hozni,
s kérdésre nemmel felelt, miután a köz-
nyösség igen elharapódzott. A községi ma
is 2—3000 forintnyi deficitet kint, mely
izant s a jó szellemek segítségével az év-
talan csak 50 — 60 ft. fog emelkedni. Azt is
beadálom, hogy midőn az épület s telek
átadomlásáról mindketten meggyőződ-
tek, meg nem döbbentek az „új utas”
szavagyan keleti állapottól, mely nekem
mindig a „Szociális”-t juttatja eszembe.
— Jörre folytatom.

Reiser-Felip.

Az írói tulajdonról.

Írta:

(Folytatás.)

A megjelenő művekben található szem-
kék közkeletűek válnak, nem fognak tehát
hiányozni, miután az meg van engedve, kik
azokat elajánlják, átdolgozzák, egyénileg
kifejtik, s ezen eltérő idom, s talán nagyobb
tökélyben közkeletűek, természetük révén a
gondolatoknak, hogy mind szélesebb kör-
reben terjednek, annál inkább tisztulnak
és nyervebbek intenzitásában. A köz-
községnek lassan tehát másként s concertan-
tíonál fogva olcsóbb forrása is, melyből me-
ritsen mi az előbbi kiadott is árának mér-
sékeltére fogja kényeztetni.

Mind e mellett azonban, hogy igazán-
talos volna a szerzői jogtulajdonnak idő-
tartart szabi, vannak még esetek, midőn
az megszűnik. Ez történik a) midőn vagy
a szerző vagy annak jogutódai arról a köz-
község javára lemondanak, b) ha már sem
a szerző, sem jogutódai nincsenek többé az
éltkorában. Azon kérdésre elenyészhetik
ezen jog tartós nem használat által, az
válaszadjuk, hogy míg a szerző él, vagy
midőn minden fölött nélkül, vagy az in-
státus rubastatik át, mint tulajdon el nem
érthet. A tulajdonnal való szabad rendelkezés
már is magában foglalja, hogy az let-
etés szerinti időben törölhetik. Ha tehát
a tulajdonos bizonyos idő alatt nem látke-
dik is, még nem szabad azt követelni-
nünk, miszerint azt utóbb nem fogja esze-

kelet, és hogy a tulajdon uratlan dologgal
lehet volna. Csak az az ember, ha a szerző
jogának átzárlatát egyenesen azon fölté-
től függészteti föl, hogy jogátodjai tar-
tozhatnak a köztársaság művelőjévének
eljárni, és ok azt a kizárólagos határidő
táblán fenn elmulasztandó, csak ezen eset-
ben vesztik el jogukat, még pedig a késő-
bbi járása: azért is bárki által jogkorlá-
táló és abból senki többé ki nem zárható.
Mily nagy igazságtalanság követni el a
törvény, ha jelenleg, midőn legfőbb
30 évig a szerző halála után oltalmazza az
írói tulajdon, még ezen rövid határidő be-
lül is lehetővé teszi a jogátodjai gondolat
oly világot, miképp bizonyítására nem
szorul.

Midőn a szerzői tulajdon jogi termé-
sége kifejtettük, hátra van még azon eset-
ek levények tárgyalása, melyek által meg-
máztatik: először: továbbá eddig miképpen
szempontok ezek: végre pedig: mely inté-
zképek állnak fenn Európa nevezetesebb
államaiban, különösen pedig hazánkban az
írói tulajdon oltalmazása.

A szerző, illetőleg örököseinek és kü-
lsőben jogátodjainak bizonyos iródnál má-
rosnak tulajdonság megértetik: I) után-
nyomás; II) plagium; III) írói névhamisítás
által.

I.) Az utánnyomás valamely már meg-
jelent műnek saját állati egyenlő tartalma
de alak, töltés, nyelvi szerkesztés: cse-
lőből a szerző vagy jogátodjainak engedelmé-
vel. Mint már kimutattam, az író, midőn
munkáját nyilvánosságra bocsátja, teljes
joggal, kizárólagos magának tarthatja. Őn
annak a közönségnek, az általa bocsátásból folyó
vagyoni jogi hasznosítást, hogy ezen hasznos-
ítást jog, az író, tulajdona, mint volt a mű-
ve, a közönség előtt, és hogy ezen jog
akár az író, akár a törvény közből jöttől
megszűnik is. A ki tehát, meg a szerző
vagy annak jogátodjai elneki, valamely mű-
ve utánnyom, az vele kereskedés, és az
utánnyomás tulajdoni sajátjait el jogtalanul
a művel, az utánnyomás tilkon törvényt,
nehogy a jogátodjai, a hatóság segítségére
által megmáztatva, nem kétkedünk azt egye-
nősen lopásnak, a kizárólagos vagyoni jogi
hasznosítást eloráztatnak (furtum usus) nyil-
vánítanak, s annak olyankénti büntetését
követik.

Az, osztrák büntető-törvénykönyv, ki-
hátsónak tekint az utánnyomást, és 25-
1000 frig terjedő bírsággal, vagy fegyelmi
képtelenség esetében a bírsághoz mért fog-
szalag (1. bétől 6. hónapig) fenyegeti. Az
utánnyomás munkáit, kárpótlással tartozik
a jogátodjai kiadásnak, mely az utánnyom-

ból hiányzó példányok számára képest a
jogos kiadás példányainak árá szerit há-
tározatlik meg, a nélkül, hogy a további
kármétsétségi igények elenyésznek. Ha
a szerző fel az utánnyomás példányait át-
venni és azok árátkármétsétségi összegbe
besszámítatni nem akarja, ezek eldobzan-
dók és megsemmisítendők, a beleszedvények
pedig szétszedendők. Ha az utánnyomás már
hármadszor büntetendő, a nyomdász fizet
büntetésével is szüntethető. Ki az utánnyomást
példányait, azok természetét ismervé forga-
lomba hozza, mint bírságot 25—1000 frig-
lomb bírsággal, nem fizetése esetében pedig
arányos bírsággal, azaz felül a más talált
példányok eldobásával, többszöri vissza-
adás után pedig büntetés elvételével bü-
ntetdik. Az 1837. évi porosz törvény az után-
nyomást és az utánnyomást roszhiszemű áru-
lóját a megsemmisítő példányok eldobásán
kívül 50—1000 tallérig menő bírsággal
szünteti. Azonban semmiképpen sem helyos-
belő, hogy az osztrák büntető törvénykönyv
az utánnyomást csak kibádsnak tekinti,
miután az a más illető hasznosítást elorá-
zás bar az orozás köztve követeltek el, annál
kevésbé pedig az, hogy itt mind az ausz-
triai, mind a porosz törvény csak fizetési
képtelenség esetében büntet fogással. A
pénzbírság azon kívül, hogy a jog mai állás-
pontján oly büntetésre, mint az utánnyomás
nem alkalmazható, igazságtalan is, mert
még a gazdaság talán meg sem érzi, addig
a szegényebbet tönkre teheti. Csak a sza-
badsgát büntetés — természetesen az ok-
ozott kár megtérítése mellett — lehet itt
igazságos, csak ez szüntetheti a gazdaságot és
szegényt büntetés voltához képest egyiránt.
A törvénytelen kiadás roszhiszemű eladója,
ki egyenesen orgazdnak kell nyilvánítan-
unk, hasonló tekintet alá esik: Az illető
büntetés, mint gyakran a megelételt föltét
megsemmisítése és — lehet — más bünté-
nyek előidézője károztatandó, a törvény-
nek ismételt áthágása a helyett súlyosbí-
tot büntetéssel kell fenytetni.

Midőn meghatároztuk, miként illetendő
és büntetendő meg az utánnyomás, szük-
segesnek látjuk előadni azon eseteket is,
melyek az utánnyomással egy sorba áll-
tandók.

Utánnyomásnak tekintendő:

a.) Az, midőn a szerző, ki művének
kiadását valamely kiadásnak már örökösen
átengedte munkáját, azt más kiadó által is
közrebeszálja. Hasonlóképp utánnyomás esete
all, ha akkor, ha ez bizonyos időre már
átruházás mellett a határidő letelte előtt
történnek. Szintgy utánnyomónak lesz a ki-

adó is, ki több kiadást vagy nyomtatást
rendez, mint a mennyire a kiadási egység
jogosítja.

b.) Bárminemű kiadása a szerző vagy
jogátodjainak beleegyezése nélkül. Kétseget
nem szenved, miszerint a ki valamely kéz-
iratot törvénytelen uton kerített birtokába,
azt ki nem nyomtatja: nem illeten őt a
tulajdon, a rendelkezésre sem bírhat jog-
szimmet. A ki azonban valamely kézirat
jogos tulajdonosa, kiadhatja azt, ha sem
szerzője, sem annak jogátodjai nem élnek
többé, (kivéve midőn azt a szerző vagy
jogátodjai egyenes tilalma ellenzi,) vagy
ha azoktól engedélyt nyer arra: Mert ilyen
engedély hiányában az a jogvédelem, mi-
szertint a szerző azon célból engedte át a
kézirat tulajdonát, hogy az engedélyes
abból oktatást vagy előzetet merítsen, de
a közönségnek nem ahabta, vagy legalább
az abból húzható anyagi hasznát magának,
illetőleg jogátodjainak tartotta fenn. Ezen
szempont alá esnek a híres férfiak levelei
is, melyeknek kiadása oly divatossá lett
korunkban. Kinek a levél szól, az annak
tulajdonosa ugyan, de ezen tulajdon az író-
tól csak a végből ruházottat reá, miképp
a levélből értesüljön, nem pedig hogy azt
közönségre juttassa és abból pénzhasznot
huzzon. Ha tehát a levél címzettje azt tenni
akarná, az írónak, illetőleg irodéinak
engedelmét kell kikérnie, annál inkább,
mivel a levél tartalma gyakran nem a kö-
zönség elő való.

c.) Egyházi, tanügyi, vagy gyönyör-
költeseti előadásoknak, melyek a gyorsí-
ratnak napjainkban nagy terjedése mel-
lett oly könnyen fölvehetők, jogszimmet
kiadás. Mert az előadó a hallgatónak épü-
lést, oktatást vagy gyönyört kívánt nyújtani
de előadásának kinyomtatását vagy épen,
vagy legalább azon pongyolabb alakban
nem célzá, vagy ha szándékoltta is,
más mint őt csak az ő belenyugvásával
teheli. Politikai és törvényszéki beszédek
akárki által kinomtatása azonban más
szempontból illetendő meg. A szónok itt
mindenek előtt közügyben lép fel, s akár
mint képviselő, akár megbízás nélkül
lekezi azt, felelősséggel tartozik polgártár-
sainak, kiknek legnagyobb része csak ugy
szerezhet magának működéséről autentikus
tudomást, ha a beszéd kivétel mások által
is saját alá bocsátathatik; különben annak
kiadásakor a maga igazolására egészen más
mondhat, mint a mi ajkairól hangzott. Ha
azonban ezen cél már el van érve, a szónok
beszédeinek gyűjteményeit csak az az
vagy jogátodjaiak átengedése mellett teheti
közé más, mert a beszédekből mint iro-

dalmi termékekből, vonható anyagi hasznos-
ezeket illeti.

Ellenben nem egy az utánnyomással:
a.) Valamely megjelent munkának fordítása,
mert oly szellemi átdolgozás, mely alakjára
nézve lényegesen eltér az eredetitől. Mint-
hogy azonban a szerzőnek joga van bá-
rnyelv és bárnyelv nyelven bocsátani nyilvá-
nosra művét, magának tarthatja fen a
fordítás jogát. A tételes törvények igen he-
lyesen azt kívánják, miszerint ezen fontar-
tás, a czimpon világosan kijelentessék, s
a szerző fordításának az osztrák jog szerit
1, a porosz jog szerit 2 év alatt kell ki-
adnia, különben a fordítás bárkinek is
megengedett. A jogátodjai fordító a for-
dításra ép oly tulajdonjogot nyer, mint
az író az eredetihez, ugyanazon munkának
két olyan fordítása közül, mely idomilag
egybevág vagy csak lényegtelenül különbö-
zik egymástól, a későbbi utánnyomataknak
nyilvánítandó.

Zubovys Fedor.

A híres író, ki merész vállalkozás-
val az egész művelő világot figyelműre magára
vonta s kit a kivított siker a későbbi na-
pok hősévé avattak, Zubovys Fedor, mint
e megének neveltje, ki a közl. mult hó-
napokban is néhány napot köztünk s roko-
nai közt töltött s kálados életének nem
egy epizódját ismertette meg velünk, sokkal
közelebből érdekel bennünket, semhogy
elmulasztathatunk részben közölni, részben
kiegészíteni a kiigazítani mindazt, mit róla
a lapok máig írtak.

Zubovys Fedor óségi lengyel család
arja, mely 2. Erzsébet császári alatt Litvá-
niában terjedelmű javakat s a Pruszkó-
ruszki (porosz) előnévet kapta s harcz-
térén aratott érdemeiért, s többen külsők
magas hivatalokat nyertek, míg a mult szá-
zad végén Josef Fedornak nagytitja, mint
annyi más lengyel hazafi, hazáját elhagyni
kényszerülve Magyarországra jött, s Hon-
tmegeben Deménden telepedett, Foglár
Zsuzsannát réve nőül, kitől István és Josef
fiak születtek, kik 1836-ban magyar nemes-
séget nyertek, Ez utóbbi — Fedor atyja, F.
Turon, Honfegyében gazdasággal fogla-
kozott — s itt született Fedor 1845-ben. —
majd B. Gyarmaton mint törvényszéki bíró
munkált s a 60-as évek elején f. téri jó-
szágán meghalt. Fedor gyermekét váro-
sunkban töltte, később atyja: dr. Bécsbe a
Terézianumban küldötte, honnan pár év múlva
a piaristák váci gymnasiumába jött tanul-
mányait folytatni, hol gyors felfogása és

Csalomjai fotográfia.

Mikszáth Kálmán barátunk
az általa szerkesztett Magyar Nép-
lap legutóbbi számában a következő
egyik újságíró munkásságáról szo-
kott humorával emlékező s így ol-
vasóinknak bizonyára érdeklő sorokat
közöl:

Az ember sokszor nem gondolkozik
arról a művésztől, hanem a művésztől jön.
Ami körülbelül tudja mindenk, tehát nem is
szokott bizonyítani, hanem egyszerűen tár-
gyamhoz tér, a mi ugye nem vag a halot-
takapja, hanem amennyiben ezen a napon
történt valamennyi dátumát előbből. No de
beszéljünk előbb. Olvasom bizonyára es-
merik, Csalomjaiat még a mult téltől, ha nem
is emlékszem, de legalább szeptember után, A
„Lászlószék” az ő vállalkozás. Ez a Csa-
lomjai még a valóságos író, valóságos re-
jéty és titok. Van, nincs: Senki sem ismeri.
Ezer ember közül egy tudja csak elmondani,
hogy neki van olyan ismerős a kinek van
egy konyja, ki egyszer valahol a mátrai
regényekben folyogva egy agg, nagy ősz-
székkel reméltre akadt: az a remete Csa-
lomjai. Egy nagy fehérföld konyhában lakik:
s a fal felől tolvaj van a székkel. Csak
egy díszítő kellene, a ki a konyhát költ-
sége lemondná onnan.

Al diabol! Aipt fel egy fiatal iro-
dalmi nevelő: én ismerem azt a Csa-
lomjai: multkor együtt lámpoltunk a „Nem-
Walt”-ban. Nagy hálek. Még a „bölcséssel”
is „parabolákban” beszél.

Egy harmadik ember tagadja ezt a ver-
siont is. Terveket barmint, Csalomjai a római
pápa ő székének borbély. Positivo tudom.

Ha nem érke a verzió a számpa? Szép
tőle, hogy edes anya nyelvét nem felejté el a
Vatikánban. A pápát ő tanítja magyarul.
Egy szóval, senki sem tudja hol lakik, ki-
csoda. Egyik azt állítja, hogy fiatal ember,
másik hogy öreg tablóiról, van a ki álne-
mek tartja a „Csalomjai” nevet, de az igaz-
sághoz annyira nem jár közel senki, hogy
valóságos nap böse lettem, midőn közbe vág-
tam, hogy: „de én igazán ismerem én Csa-
lomjai. Ma küldte épen az arcképet is. Le-
velezni is szoktam vele.”

Pérsze, hogy mindjárt nyakamba csim-
pesszédett egy képes lap szerkesztője s kért,
adjam oda köles-n mig kimetozni, hogy a
jövő vasárnapj számában megjelenjen.

El is küldtem másnap egy íres boríték-
ban. Életrajzi adatokat is ígért, de nem
volt időm: különben is eleget beszél az arcz-
maga, magas széles boltzatos homlok a sa-
tirák talaja, vastag szemöldök elárulja a me-
gyei tisztviselőt, kis apnyol szakála a lo-
vagot, az udvarias férfit, ki még most is
szerepel a szépművelő, gondosan ápolat haja
mutatja a különös szeretelt, mely irodalmi
munkáin is előlik, soványtestalkata kétség-
bevonatlanná teszi a szabotandó. Summa
summarum: 40 éves divatosan van öltözve.
Hajha, nem tartozik a „maradi” emberek
közé: azért ha a régi római „Carmeneket”
fordítja is. Szinte látjuk őrk mosolyát a
káról, hogy bizony még egy-egy olyan ve-
set is megöröszölünk néha, melynek czime
„Hozzá” vagy.

A másik virágzás — a legkellősebb
virágzás.

Q. Horatius Flaccus Epistoláinak

I. könyvből.

Első levél. *)
Maecenashoz.

Tartalom. A költő értesül adja, hogy eszteli
kedvvel a bűvésztől elveit szerit akar élni.
Első és majdan végső dalom ünnepi tárgya:
Maecenas, miokért sürgözz a porondra ki-
lépnem,
Melyről, már fáradt viador, nyugalomba
menekvém?
Hajh, oda ifju korom, s vele elmém éle
Vejanus
Szegre akasztá a kardot, s szánt félre vonulva,
Mert nem akar többé a főveny esengni
a népek —
Van nekem oly intőm, ki szűnellen sugja
fölembre:
Fogd ki a vándló lovat, amíg ép, nehog-
y azán
A kehes állattal szegényt valj majd a me-
zőnyön.
Félretevén hát mind a mi vers, és könnyű,
selejtés
E nemben, tisztán: a mi jó s helyes, az
lesz irányom;
Gyűjtök s rendezek úgy, hogy mindig készo-
találjak.
És ha talán kérded: mily pártböz tarto-
zom? ... erre
Azt felelem, hogy senki szavára nem esku-
szöm, és hogy

*) Felolvasottat a kislefolyó — társaság: f. d. szep-
tember havi ülésben.

Úszva az árral, amerre ragad, vele sodra
tom én is.

Ebbez képest, majd a közélet bajnoká lések,
Öre, s erősen hű követője a tisztaságnak;
Majd automban Aristippust vallom be vo-
zélul,
És minden függést megvetni válnak itéllek.
Amily hosszú az éj kit kedvese: cserbe hagy,
annak
S a bér munkának resten foly a nap le; s
az évek
Lassuk a gyámúknak, kit mostoha anyja
fegyelmez.
Ép oly hosszú nekem, s türelhetlen az óra
folyása,
Mely késeltet hogy kivihessem: végre mit
oly hön-
Vágyok, s ami előny a szegénynek, a dus-
nak egyenlőn,
Es megbánja ha ifju, ha vén, ki cselelni
mulasztá.
Nincs már hátra egyéb, miné hűnek lennem
e tanhoz —
Mert, hogy nem látz, mint Lycena oly
messzire, vajon
Nem fogod-e szemedet, ha beteg, gyogyítani
az okból?
És, mert Glyconnal nem bírsz mérközni
erőre,
Vajjon testedet a közvénytől sem fogod
óvni?
Jobb a rövid léptű haladás is, mint a szű-
netlenség.
Bánt a fukarság, s más nyomorú vágyak
nyavalyája?
Vannak az ellen írói böcs szók, és mou-
dalok, amik

Nyomatott B.-Gyarmaton Kék Lászlónál 1874.